Iulian Boldea, Dumitru-Mircea Buda (Editors)
CONVERGENT DISCOURSES. Exploring the Contexts of Communication
Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureș, 2016
ISBN: 978-606-8624-17-4
Section: Language and Discourse

SPORTING LANGUAGE AND THE INFLUENCE OF MASS MEDIA

Mihaela Hriban

Assist. Prof., PhD, "Vasile Alecsandri" Bacău

Abstract: *Our purpose is to reveal the manner in which sporting language is going to influence our Romanian lexis. Generally speaking, sporting language is full of words and structures that have English etymology. We try to bring into focus how these English words that are, actually, used in sporting domain, are going to influence our Romanian lexis and its levels: phonetic, morphological, semantic, stylistic and syntactical one.*

Keywords: English words/structures, borrowings, influence, Anglicisms, sporting language.

Problemele limbii literare au stat, în ultima perioadă de timp, mai accentuat ca orișicând, în atenţia exegeţilor români. Aceştia au adus şi încă aduc contribuţii semnificative la identificarea şi la explicarea atât a fenomenelor, cât şi a aspectelor lingvistice. Drept urmare a eforturilor specialiştilor, auditoriul devine din ce în ce mai interesat de expresiile, structurile şi construcţiile sintactice, morfologice, lexico-semantice şi fonetice, specifice distinctelor domenii de activitate. Astfel, în planul comunicării interumane, prin intermediul limbajului specializat fiecărui domeniu de activitate, oamenii reuşesc să comunice eficient, având ca reper subiectul destinat actului comunicării.

În această comunicare, ne propunem să ne concentrăm atenţia asupra *domeniului sportiv* şi să încercăm să surprindem anumite particularităţi adecvate limbajului sportiv, realizând şi unele observaţii asupra acestor fapte de limbă.

Caracteristic omului modern, *sportul* a căpătat o anumită individualitate începând cu secolul al XIX-lea, când acesta pătrunde mai accentuat în viaţa socială şi solicită, în egală măsură, atât pe cei care-l practică, cât şi pe cei care-l privesc, adresându-se ambelor categorii, ca orice formă de activitate umană. *Sportul* a avut nevoie de modalităţi de exprimare şi de adresare proprii şi, astfel, asistăm la procesul de constituire a *terminologiei sportive*. Despre această *terminologie sportivă* a început să se vorbească din momentul în care *jocurile sportive* au început să devină activităţi sistematice, desfăşurate pe baza respectării şi a stabilirii anumitor reguli de joc aplicabile şi valabile tuturor participanţilor la desfăşurarea jocului sportiv, moment reprezentat la noi odată cu desfăşurarea Jocurilor Olimpice de la München[1], dar şi, actualmente, odată cu organizarea şi cu desfăşurarea Jocurilor Olimpice de la Rio, din vara acestui an, şi anume: 2016.

Scopul lucrării actuale este acela de a surprinde câteva particularităţi lingvistice specifice limbajului sportiv din *presa* de specialitate odată cu desfăşurarea Jocurilor Olimpice de la München.

[1] „A XX-a ediţie a *Jocurilor Olimpice* s-a desfăşurat la München, în Germania de Vest, în perioada 26 august – 11 septembrie 1972. München a câştigat dreptul de a organiza jocurile olimpice în iulie 1966 în detrimentul oraşelor Detroit, Madrid şi Montreal. A fost a doua oară când Jocurile Olimpice s-au desfăşurat în Germania, după Olimpiada din 1936 de la Berlin. Au participat 121 de ţări şi 7124 de sportivi", printre care s-au numărat şi sportivi români. (cf. https://ro.wikipedia.org/wiki/Jocurile_Olimpice_de_var%C4%83_din_1972).

BDD-A25366 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:06:46 UTC)

Consemnăm faptul că, în *limbajul sportiv*, sunt utilizate anumite *particularităţi proprii de limbaj*, bine definite, având o structură şi o individualitate specifice.

Atât lucrările de specialitate în domeniul lingvisticii, cât şi materialele oferite de *media sportivă* au abordat *limbajul sportiv*, iar acesta este destinat atenţiei cititorilor, prin evidenţierea unor aspecte lexicale terminologice, cât şi a diverselor probleme strict legate de sintaxa limbii române. Prin urmare, putem observa faptul că *sintaxa* conferă limbajului sportiv trăsături şi particularităţi caracteristice. În abordările următoare, scopul nostru este acela de a surprinde o parte din trăsăturile sintactice şi stilistice ale limbajului sportiv, fiind convinşi de faptul că acestea îl definesc, poate, în aceeaşi măsură, ca şi lexicul.

Punctăm faptul că o parte din particularităţile lingvistice observate de noi în *media* sunt proprii limbajului sportiv şi îl individualizează, iar o altă parte sunt particularităţi comune *limbajului publicistic* şi pe care *limbajul sportiv* le foloseşte într-o manieră creatoare pentru necesităţile lingvistice proprii. Specificăm faptul că identificăm şi „greşeli" sintactice determinate de caracterul mai puţin îngrijit al acestui limbaj. Astfel, ne vom focaliza atenţia asupra unor probleme specifice construcţiilor sintactice în care identificăm *substantivul, adjectivul, verbul* şi, de asemenea, dorim să realizăm câteva observaţii asupra unor expresii ce aparţin în exclusivitate limbajului sportiv, o parte dintre acestea conturându-i caracterul de tehnicitate.

Referitor la relaţiile sintactice în care identificăm *substantivul* şi determinantul său, *atributul*, observăm în limbajul sportiv distincte construcţii, reprezentate doar printr-unul din termeni, celălalt se subînţelege. În situaţia construcţiilor reprezentate doar prin *determinat,* distingem două situaţii:

1) construcţii în care termenul elidat sau subînţeles ar fi trebuit să fie în genitiv;

2) construcţii în care termenul subînţeles ar fi trebuit să fie în acuzativ cu prepoziţie.

Astfel, în primul caz, majoritatea substantivelor sunt de provenienţă verbală.

d.e.1 „Preluarea [mingii] din plasă este un element care contribuie la mărirea spectaculozităţii jocului"[2].

d.e.2 „Respingerea [mingii] este determinată şi de viteza cu care mingea loveşte plasa"[3].

d.e.3 „Executarea diferitelor pase [ale mingii] cu ajutorul cărora să se poată surprinde adversarul..."[4].

d.e.4 „Smith a jucat... ca la carte, cu servicii [ale mingii] foarte bune..."[5].

Construcţiile cu determinantul prepoziţional se întâlnesc mai rar, ca de exemplu:

d.e.5 „După cum se ştie meciul s-a încheiat la egalitate [de puncte] (2-2)... "[6].

Puţin aparte este construcţia din exemplul următor:

d.e.6 „...convingerea că lordul Killanin va aduce un dezgheţ în materie [de sport], pentru ca marile talente sportive..."[7]; observăm o situaţie în care *determinatul* îndeplineşte chiar rolul unei locuţiuni, şi anume: „cu privire la".

[2] N. Murafa, *Curs de volei*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1963, p. 84.
[3] Idem, *Curs... op. cit.*, p. 87.
[4] Idem, *Curs... op. cit.*, p.53.
[5] „Sportul", august-septembrie 1972, nr. 7205, p.1, col. 4, ziar ce a relatat, detaliat, desfăşurarea Jocurilor Olimpice de la München.
[6] „Sportul", 1972, nr. 7161, p. 2, col. 1.
[7] „Sportul", 1972, nr. 7163, p. 1, col. 1.

BDD-A25366 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:06:46 UTC)

Identificăm şi construcţii reprezentate prin *determinant prepoziţional elidat*, majoritatea substantivelor sunt create în interiorul limbajului sportiv, acestea fiind constituite iniţial printr-o adjectivare a obiectului:

d.e.7 „Compartimentul defensiv al [echipei] alb-roşilor a luptat cu dârzenie...”[8].

d.e 8 „Prin tuş a învins [jucătorul la categoria] pană Petre Coman...”[9].

d.e.9 „Sătmăreanu a fost mai bun decât [jucătorul] stelistul Sătmăreanu...”[10].ş.a.m.d.

Sunt identificabile şi situaţii în care adjectivul ia locul *determinantului* specific, substantivându-se:

d.e.10 „.. a făcut două [meciuri] *nule* cu Baeyern-ul lui Müller...”[11].

d.e.11 „victoria [echipei] *reprezentativei* Cehoslovaciei”[12]....

d.e.12 „...ciocnirea [echipelor] *rivalelor* din atâtea campionate”[13].

d.e.13 „La [stilul] «împins» a reuşit 97,5 kg, la [stilul] «smuls» 90 kg, iar la [stilul] «aruncat» 117,5 kg” etc.

În limbajul sportiv, observăm modificări şi în ceea ce priveşte relaţiile din interiorul grupului verbal. O situaţie foarte frecventă o constituie utilizarea fără complement direct a unui verb al cărui regim presupune, într-o manieră evidentă, prezenţa determinantului în acuzativ, şi anume:

d.e.14 „Şi în minutul 65 oaspeţii egalează: Kafca trimite lung lui Florea”[14].

d.e.15 „Plasa respinge şi în funcţie de unghiul sub care vine mingea”[15].

d.e.16 „Celebrul motociclist italian Giacomo Agostini a terminat învingător în două probe...”[16].

Constatăm, în mod elocvent, o vizibilă legătură între morfologia limbii române şi sintaxa acesteia, în conformitate cu următoarele exemple extrase din sursele sportive. Astfel, verbele *a egala, a trimite, a respinge, a termina* sunt verbe tranzitive care solicită, în mod obligatoriu, exprimarea complementului obiect direct (egalează scorul, trimite mingea, respinge mingea, termină întrecerea – jocul).

Câteodată, în planul frazei, identificăm obiectul care ar putea constitui *determinantul* unuia sau altuia din verbele tranzitive utilizate drept intranzitive, dar acesta devine component al altei propoziţii, existând chiar posibilitatea unei relaţii cu *determinatul* printr-o reluare, adică:

d.e.17 „La scorul de 0-2, Zamfirescu a avut o ocazie bună, dar a ratat, iar la situaţia de 2-3 în repriza a treia, V. Rus a înscris, dar arbitrul olandez Goose a anulat golul”[17].

Cu *determinantul* reluat, textul ar fi arătat astfel:

d.e.18 „La scorul de 0-2, Zamfirescu a avut o ocazie bună, dar a ratat-***o***, iar la situaţia de 2-3 în repriza a treia, V. Rus a înscris ***golul***, dar arbitrul olandez Goose ***l***-a anulat”.

În situaţia celui de-al doilea verb din text, se constată chiar o schimbare de topică impusă de determinant.

[8] „Sportul”, nr. 7440, p. 3, col. 2.
[9] „Sportul”,nr. 7159, p. 4, col. 5.
[10] „Sportul”. nr. 7381, p. 3, col. 6.
[11] „Sportul”, nr. 22, p. 8, col. 1.
[12] „Sportul”, nr. 7163, p. 3, col. 6.
[13] „Sportul”, nr. 7440, p. 3, col. 1.
[14] „Sportul”, nr. 7381, p. 3, col. 4.
[15] N. Murafa, *Curs…op. cit.*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1963, p. 87.
[16] „Sportul” nr. 7163, p. 3, col. 6.
[17] „ Sportul” nr. 7160, p. 4, col. 7.”

BDD-A25366 © 2016 “Petru Maior” University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:06:46 UTC)

Din punct de vedere lexical, observăm existenţa a numeroase unităţi ce au etimon englez sau francez, dar este evidentă, de asemenea, şi *etimologia multiplă*, în sensul că unele unităţi lexicale au etimologie atât englezească, cât şi franţuzească sau germană.

Spre exemplu, unităţile lexicale ***scorul***, ***golul*** se încadrează din punct de vedere acustico-grafic sistemului limbii române, însă, în conformitate cu dicţionarele de specialitate[18], se precizează faptul că acestea ar avea etimologie multiplă:

• ***scor, -uri*** *n.* „rezultat, exprimat în puncte câștigate și pierdute într-o competiție sportivă, care reflectă raportul de forțe dintre doi concurenți sau două echipe”. (< fr., engl. *score*), [cf. **NODEX: 2002**].

• ***gol***, ***-uri***, *s. n.* „punct marcat în unele sporturi prin introducerea mingii în poarta adversă”. (< engl. *goal*), **[cf. MDN: 2000]**.

Un *procedeu sintactic* la care apelează destul de frecvent *limbajul sportiv* este *calchierea*. „Traducerea” sensurilor cuvintelor străine în forme românești reprezintă o caracteristică elocventă care deosebeşte *limbajul sportiv* de celelalte stiluri funcţionale ale limbii române, în special de stilul ştiinţific. Astfel, *calchierea* devine un procedeu consacrat în lucrările ce abordează o tematică sportivă. Acest procedeu extern de îmbogăţire a lexicului limbii române a a acţionat, cu predilecţie, asupra terminologiei sportive, modelul străin fiind, mai în toate situaţiile, limba franceză:

• **d.e.** rom.***fugar*** (***ciclism***) < fr. ***fuyard***;
• **d.e.** rom. ***grămadă*** (***rugby***) <fr. ***mêlée***;
• **d.e.** rom. ***lumânare*** (***şut înalt la fotbal***) < fr. ***chandelle***;
• **d.e.** rom. ***zid*** (***fotbal***) < fr. ***mur*** şi, mai rar, din limba engleză (***coş***, ***muscă***, ***pană***) etc.

Locuţiunile şi expresiile verbale sunt calchiate atât după limba franceză, cât şi după limba engleză. Prin urmare, oferim câteva exemple concludente afirmaţiilor noastre:

d.e. ***a fi într-o pasă rea*** după fr. ***être dans une mauvaise passe***;
d.e. ***în materie de*** după fr. ***en matière de***;
d.e. ***a pune în valoare*** după fr. ***mettre en valeur***;
d.e. ***a bate în retragere*** după fr. ***battre en retraite***;
d.e. ***a acoperi distanţa*** după engl. ***to cover the distance***;
d.e. ***a dispune de*** după engl. ***to dispose of***;
d.e ***scor restrâns*** după engl. ***a close score***;
d.e. ***a deschide scorul*** după engl.***to open the score*** etc.

Analizând particularităţile prezentate mai sus (vezi *supra*) observăm că acestea aparţin în exclusivitate *limbajului sportiv* şi constituie trăsături specifice ale lui, sunt cunoscute şi utilizate de un cerc larg de vorbitori întrând, astfel, în vorbirea curentă, iar, câteodată, aceste unităţi şi structuri folosite în limbajul sportiv pot avea, în anumite contexte, chiar o valoare stilistică[19].

[18] Să se vadă, în acest sens, dicţionarele consultate în cadrul bibliografiei menţionate.
[19] Să se vadă, Mihaela Hriban, *Limbajul sportiv în presa de specialitate* în „Studii şi cercetări ştiinţifice” (Seria Filologie), nr. 35, Bacău, Editura „Alma Mater”, 2016, p. 43-48.

BDD-A25366 © 2016 “Petru Maior” University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:06:46 UTC)

BIBLIOGRAPHY:

A. DICŢIONARE DE SPECIALITATE

Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, *Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române* (**DOOM2**) Ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura „Univers Enciclopedic”, 2005
Hornby, S., A., *Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English* (**OALD**), Sixth Edition, United Kingdom, Oxford University Press, 2000
Marcu, Florin, *Dicţionar actualizat de neologisme* (**DAN**), Bucureşti, Editura „SAECULUM I. O.”, 2013
Marcu, Florin, *Marele dicţionar de neologisme* (**MDN**), Bucureşti, Editura „SAECULUM I. O.”, 2008
Oprea, Ioan; Pamfil, Gabriela-Carmen; Rodica, Radu; Zăstroiu Victoria, *Noul dicţionar universal al limbii române* (**NDULR**), Bucureşti, Editura „Litera Internaţional”, 2006
Vrănceanu-Bidu, Angela; Călăraşu, Cristina; Ruxăndoiu-Ionescu, Liliana; Mancaş, Mihaela; Dindelegan Pană Gabriela, *Dicţionar de ştiinţe ale limbii* (**DŞL**), Bucureşti, Editura „Nemira”, 2001

B. LUCRĂRI, ARTICOLE, PUBLICAŢII DE LIMBĂ

Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, *Gramatica limbii române* (**GALR**), vol. I-II, **Cuvântul/Enunţul**, Bucureşti, Editura Academiei Române, 2005
Hriban, Mihaela, *Abordări lexematice engleze în limba română*, Iaşi, Editura „Pim”, 2011
Hriban Mihaela, *Limba română. Limba engleză. Privire comparativă*, Iaşi, Editura „Pim”, 2015
Hriban Mihaela, *Limbajul sportiv în presa de specialitate* în „Studii şi cercetări ştiinţifice” (Seria Filologie), nr. 35, Bacău, Editura „Alma Mater”, 2016, p. 43-48.

C. IZVOARE

• N. Murafa, *Curs de volei*, Bucureşti, Editura Didactică şi Pedagogică, 1963
• ziarul „Sportul”, 1972, – abordare din diverse numere apărute în anul 1972 (vezi *supra* referinţele notelor de la subsolul fiecărei pagini)
http://bravonet.ro
http://dictionar.netflash.ro/
http://hallo.ro
https://dexonline.ro/definitie/%20gol%20
https://dexonline.ro/definitie/scor
https://ro.wikipedia.org

D. ABREVIERI

cf. – confer;
col. – coloana;
d.e. – de exemplu;
engl. – englez;

BDD-A25366 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:06:46 UTC)

fr. – francez;
infra – dedesubt, mai jos (în notaţia bibliografică)
p. – pagina;
s.n. – substantiv neutru;
supra – deasupra, mai sus (în notaţia bibliografică);

BDD-A25366 © 2016 "Petru Maior" University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:06:46 UTC)